

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9399/2023
06.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Катарина Бијелић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и „Addiko Bank“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Сања Тетковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужене „Addiko Bank“ Београд, изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3170/22 од 13.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене „Addiko Bank“ а.д. Београд, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3170/22 од 13.07.2022. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 5140/12 од 30.09.2021. године, која је исправљена решењем истог суда П 5140/12 од 08.12.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је ништав и без правног дејства Споразум о обезбеђењу новчаног потраживања заснивањем заложног права на непокретности у власништву заложног дужника закључен пред Четвртим општинским судом у Београду 28.07.2009. године, под бр. I.VII. 11470/09. Ставом другим изреке, одлучено је да се брише заложно право – хипотека на стану број .., површине 60 м2, који се налази у Улици ...број .. у ..., у листу непокретности број .. КО ..., уписано 28.07.2009. године. Ставом трећим изреке, утврђено је да је ништав и без правног дејства Споразум о обезбеђењу новчаног потраживања заснивањем заложног права на непокретности у власништву заложног дужника потписан пред Првим основним судом у Београду 4-I. 48124/2010 29.03.2010. године. Ставом четвртим изреке, одлучено је да се брише заложно право – хипотека на стану број .., површине 60 м2, који се налази у Улици ... број .., у ..., у листу непокретности број .. КО ..., уписано 13.10.2010. године. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплате 519.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3170/22 од 13.07.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене „Addiko Bank“ и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П 5140/12 од 30.09.2021. године, исправљена решењем истог суда од 18.12.2021. године, у ставовима првом, трећем и

петом изреке. Ставом другим изреке, укинута је наведена исправљена пресуда у ставовима другом и четвртом изреке и тужба у том делу одбачена. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене „Addiko Bank“ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу става првог изреке, којим је одбијена жалба друготужене банке и потврђена првостепена пресуда у ставовима, првом, трећем и петом изреке тужена „Addiko Bank“ је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији по члану 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/2020) Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом указује, по одредбама члана 407. ЗПП није предвиђена као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена ББ су у браку од 30.03.2003. године. На дане 28.07.2009. године и 29.03.2010. године, пред судом су закључени спорни споразуми о обезбеђењу новчаног потраживања тужене „Addiko Bank“, као повериоца према привредном друштву „Форум рачунари“, као дужнику, које је потписала тужена ББ, као заложни дужник. На основу спорних споразума уписане су у корист повериоца хипотеке на стану број ..., површине 60 м², у Улици ... број .. у ..., који је теретно стечен у току трајања брака, а у јавној евиденцији непокретности био уписан као својина заложног дужника.

Нижестепени судови одлуку о основаности захтева за утврђење ништавости закључених споразума заснивају на одредбама чланова 171., 174., 176. и 180. Породичног закона, те одредбама чланова 2., 6. став 2., 10. и 14. Закона о хипотеци. По овим одредбама, треће лице не може пуноважно контистуисати хипотеку на непокретности у заједничкој својини супружника, без њихове истовремене сагласности. Располагање једног супружника целом непокретношћу не може се надоместити претпоставком прећутне сагласности или накнадним одобрењем. Другостепени суд цени као неоснован навод жалбе тужене везан за начело поуздања у податаке о непокретностима и правима на њима уписаним у катастару непокретности, у смислу члана 6. Закона о државном премеру и катастру важећем у време успостављања и уписа хипотеке, пошто се о овом питању већ изјаснио Уставни суд у одлуци Уж 6193/18 од 19.07.2018. године.

Врховни суд налази да се ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Неосновано се ревизијом указује да је побијаном пресудом одлучено о ништавости решења судова, што није дозвољено.

Побијаним делом правноснажне пресуде одлучено је о ништавости споразума којим је конституисано заложно право на непокретностима, као предвиђеном начину обезбеђења новчаног потраживања по члану 270. Закона о извршном поступку („Службени гласник РС“ број 125/2004), који је био у примени у време закључења споразума.

По одредбама наведеног члана закона, на предлог странака суд ће одредити рочиште на коме ће у записнику утврдити споразум странака о постојању новчаног потраживања и времену његовог доспећа и њихову сагласност да се уписом заложног права на непокретности извршног дужника обезбеђује новчано потраживање (став 1.); потписани записник о споразуму странака има снагу судског поравнања (став 2).

По члану 339. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11...18/20) судско поравнање може се побијати само тужбом.

Побијаним делом правноснажне пресуде тужиоцу је правилно у парничном поступку пружена судска заштита, у складу са цитираним законским одредбама.

Полазећи од утврђења да је спорни стан теретно стечен у току трајања брачне заједнице тужиоца и тужене ББ, а да нема података да су они закључили брачни уговор (члан 188. Породичног закона), нити да су извршили споразумну деобу (члан 179. Породичног закона) заједнички стечене имовине у форми јавнобележнички потврђене исправе, правилно је одлучено о пуноважности споразума у смислу члана 103. Закона о облигационим односима. Упис права својине једног супружника у јавној евиденцији непокретности не може га легитимисати као искључивог власника, већ напротив важи законска претпоставка о постојању уписа заједничке својине на оба супружника, у складу са одредбом члана 176. став 2. Породичног закона.

Тужена банка, чија делатност је пласирање новца на тржишту уз остваривање накнаде, не може се позивати са успехом на мотиве који су определили тужиоца и тужену ББ за упис својине у јавној евиденцији непокретности искључиво на супругу, пошто степен пажње који се очекује од банке у правном промету у смислу члана 18. став 2. Закона о облигационим односима, свакако подразумева познавање императивног правног режима везаног за могућност пуноважног располагања имовином супружника.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић